

این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان
مراجعه نمائید .

موضوع :

پروژه مالی :

نسبتهای مالی و تجزیه و تحلیل صورتهای مالی بانکها

تهیه و تنظیم :

www.asebankafinet.ir

**این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان
مراجعه نمایید .**

فهرست مطالب

۳	مقدمه.....
۴	صورت‌های مالی به عنوان ابزار اصلی تجزیه و تحلیل.....
۴	تجزیه و تحلیل ترازنامه.....
۵	نسبت اعتبارات اعطایی به سپرده‌های دریافتی.....
۵	نسبت سرمایه به دارایی.....
۶	نسبت کفایت سرمایه.....
۷	نسبت اهرمی.....
۷	ذخیره مطالبات مشکوک الوصول.....
۹	اموال و تجهیزات.....
۹	ترکیب سپرده‌ها.....
۱۰	رشد سپرده‌ها.....
۱۱	سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار و قرضه.....
۱۱	درصد داراییهای سودآور.....
۱۲	تجزیه و تحلیل صورتحساب سود و زیان.....
۱۲	بازده میانگین داراییهای سودآور.....
۱۳	نرخ سود پرداخت شده به سپرده‌ها.....
۱۳	تجزیه و تحلیل حاشیه سود.....
۱۴	نسبت سود خالص به میانگین داراییهای سودآور.....
۱۵	نسبت سود خالص به میانگین حقوق صاحبان سهام.....
۱۵	هزینه‌های پرسنلی.....
۱۶	سود(زیان) غیر عملیاتی غیر مستمر.....
۱۶	تجزیه و تحلیل‌های نرخ و حجم.....

این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه اسمان مراجعه نمایید .

تجزیه و تحلیل صورت سود(زیان) انباشته ۱۷

مقدمه

تا قبل از سال ۱۹۶۰ میلادی تفاوت‌های عمده‌ای میان روش‌های حسابداری و گزارشگری مالی بانکها با اصول متداول حسابداری وجود داشت. از این سال به تدریج تلاشهایی برای انطباق روش‌های حسابداری بانکها با اصول متداول حسابداری صورت گرفته است. گرچه این تلاشها هم اکنون نیز ادامه دارد، لیکن کماکان تفاوت‌های با اهمیت و اجتناب‌ناپذیری در این زمینه وجود دارد. این تفاوت‌ها ناشی از شرایط خاص صنعت بانکداری است که آن را از سایر بنگاه‌های اقتصادی متمایز می‌سازد. بدیهی است این تفاوت در کشور ما بیش از سایر کشورهاست زیرا عملیات بانکداری در ایران براساس قانون عملیات بانکی بدون ربا انجام می‌شود. این تفاوت‌ها را می‌توان به شرح زیر برشمرد:

برخلاف ترازنامه سایر بنگاه‌های اقتصادی، ترازنامه بانکها را نمی‌توان به اقلام جاری و غیرجاری (بلندمدت) تفکیک کرد.

شکل صورت‌حساب سود و زیان بانکها نیز با شکل عمومی صورت‌حساب سود و زیان سایر بنگاه‌های اقتصادی متفاوت است.

به رغم اینکه روش حسابداری نقدی مغایر با اصول متداول حسابداری است لیکن مبنای حسابداری برخی از عقود اسلامی از جمله مشارکت مدنی و مضاربه با توجه به ماهیت خاص آنها و همچنین مقررات ابلاغ شده از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به صورت نقدی می‌باشد.

با توجه به تفاوت‌های مطرح شده پیشگفته، بدیهی است که نسبت‌های مالی و همچنین ابزار لازم برای تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی بانکها نیز قدری متفاوت از نسبت‌های مالی و ابزار متداول تجزیه و تحلیل است. در این مقاله سعی شده است روش‌های تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی و نسبت‌های مالی مربوط به صنعت بانک ارائه گردد. البته گفتنی است که مطالب ارائه شده در این مورد براساس سیستم بانکداری مبتنی بر بهره بوده است که به جهت نداشتن کاربرد در کشور ما، اصلاحات لازم به منظور انطباق آن با سیستم بانکداری بدون ربا و مبتنی بر عقود اسلامی انجام پذیرفته است. با توجه به سابقه محدود موضوع در ایران، مطالب ارائه شده در این مقاله نمی‌تواند قطعی و بدون اشکال تلقی گردد، به ویژه آنکه در حرفه حسابداری، کارایی و قابلیت به کارگیری هر یک از ابزارهای ارائه شده تجزیه و تحلیل حتما باید در عمل مورد آزمون قرار گیرد و به تناسب تعدیل شود.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه نمایید .

صورت‌های مالی به عنوان ابزار اصلی تجزیه و تحلیل

تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی فرایندی است که اطلاعات مالی گذشته و حال یک بنگاه اقتصادی را به منظور ارزیابی وضعیت مالی، عملکرد، پیشبینی ریسک آتی و سودآوری بالقوه آن مورد بررسی قرار می‌دهد. بدیهی است صورت‌های مالی ابزار اصلی این تجزیه و تحلیل هستند.

یکی از مسائل مهم در تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی و نتایج حاصل از آن، تنوع و فراوانی علاقه‌ها، نیازها و خواسته‌های اطلاعاتی استفاده‌کنندگان از نتایج تجزیه و

تحلیل‌های انجام شده است. به عنوان مثال اولین و عمده‌ترین فاکتور موردنظر سپرده‌گذاران و دارندگان انواع حسابها در بانکها، حصول اطمینان از امنیت سپرده‌ها و عدم سوخت آن در نتیجه ورشکستگی بانک است. لذا این‌گونه اشخاص خواهان وجود نقدینگی بیشتر و نسبت سرمایه به دارایی بالاتر در بانک هستند. در مقابل، سهامداران بانکها نیز میل به حد اکثر رساندن بازده سرمایه‌گذاری خود دارند و از این رو ترجیح می‌دهند که مبلغ کمتری را در بانک سرمایه‌گذاری کنند. بنابراین مدیران بانکها با دو خواسته متفاوت مواجه هستند که با هم در تضاد می‌باشند. به بیان دیگر مدیران باید امنیت سپرده‌ها را تضمین کنند و در عین حال بازده سرمایه‌گذاری سهامداران را به حد اکثر برسانند. البته در اینجا لازم است به قوانین و مقرراتی نیز که بانکها موظف به انجام عملیات خود در چارچوب آن می‌باشند، توجه خاصی مبذول نمود. بدیهی است ارزیابی نحوه عمل مدیریت در نیل به هدفهای پیشگفته نیز در بررسی وضعیت مالی و نتایج عملیات بانکها و از طریق انجام تجزیه و تحلیل‌های لازم، انجام خواهد شد.

بانکهای ورشکسته عموماً دارای نسبتهای بالای اعتبارات اعطایی به سپرده‌های دریافتی و نسبتهای پایین سرمایه به دارایی هستند. همچنین سودآوری و نقدینگی این‌گونه بانکها در سطح پایین قرار دارد. اگرچه یک یا چند عامل پیشگفته ضرورتاً بیانگر این نیست که بانکی در حال ورشکستگی است لیکن می‌تواند به عنوان یک شاخص با ارزش در ارزیابی عملکرد بانک و پیشبینی وضعیت آتی آن استفاده شود.

تجزیه و تحلیل ترازنامه

ترازنامه بانکها بیانگر تغییرات مستمر در ترکیب داراییها و بدهیهای آن است. ترازنامه همانند تصویری است که در یک لحظه از زمان وضعیت مالی بانک را نشان می‌دهد. نسبتهای مالی مربوط به ترازنامه و همچنین تجزیه و تحلیل‌های مربوط در ادامه توضیح داده شده است. این نسبتهای مالی براساس اطلاعات مندرج در ترازنامه بانک

این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه اسمان مراجعه نمایید .

نمود که طبق سرفصلهای مندرج در ترازنامه بانکهای ایران تهیه و در جدول شماره ۱ ارائه گردیده، محاسبه شده است.

نسبت اعتبارات اعطایی به سپرده‌های دریافتی

این نسبت یکی از نسبتهای کلیدی است که بسیاری از تحلیلگران صورتهای مالی بانکها برای بررسی ساختار مالی بانک از آن استفاده می کنند. این نسبت درصدی از سپرده‌ها را که به منظور اعطای وام، اعتبار، تسهیلات عقود اسلامی و مشارکتها مصرف شده است، نشان می دهد. این نسبت در پایان سال ۱۳۹۲ در بانک نمونه در حدود ۶۸ درصد بوده و نحوه محاسبه آن به شرح جدول شماره ۲ است.

تحلیلگران مالی باید این نسبت را با سایر بانکهای مشابه مقایسه نمایند. اگر این نسبت بالاتر از میانگین صنعت باشد، بیانگر این است که بانک در اعطای اعتبارات در قالب وام، عقود اسلامی و مشارکت زیاده روی کرده است. در این حالت در صورتی که پایه حداقل سپرده‌ها کاهش

یابد، ممکن است بانک با مشکلات کمبود نقدینگی مواجه شود. از طرف دیگر پایین بودن این نسبت در مقایسه با میانگین صنعت نیز بیانگر این است که بانک در اعطای اعتبارات فعالی نبوده و در نتیجه مدیریت بانک تلاش لازم را به منظور افزایش بازده سهامداران به عمل نیاورده است. این حالت همچنین ممکن است بیانگر این باشد که به علت شرایط خاص اقتصادی و یا بالا بودن نرخ سود، تقاضا برای گرفتن وام و تسهیلات از بانک کاهش یافته است که می توان با کاهش نرخ سود، تقاضا برای اعطای اعتبار را افزایش داد.

نسبت سرمایه به دارایی

این نسبت را می توان به دو صورت محاسبه کرد:

الف) از طریق تقسیم کردن رقم سرمایه ثبت شده به مجموع داراییها:

$100X$ جمع داراییها/سرمایه ثبت شده

۹۴۸،۱۲/۰۰۰،۳۳۸،۷/۷٪-۵۸۸

ب) از طریق تقسیم کردن جمع حقوق صاحبان سهام به مجموع داراییها:

$100X$ جمع داراییها/جمع حقوق صاحبان سهام

این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه اسمان مراجعه نمائید .

۹۳۷،۱۲/۹۹۴،۳۳۸،۶/۷/-۵۸۸

سرمایه یک بانک شبکه امنیتی یا حفاظتی را تشکیل می دهد که به بانک (به تصویر صفحه مراجعه شود) امکان می دهد به رغم وجود مشکلات یا معضلات اقتصادی، توان بازپرداخت بدهیها را داشته باشد و به عملیات خود نیز ادامه دهد. اگر درصدی سرمایه به مجموع داراییها بیش از حد پایین باشد، چنانچه روند نامطلوبی در اوضاع اقتصادی پیش آید، بانک را با خطرهای بسیاری مواجه خواهد ساخت. از طرف دیگر در صورتی که درصد سرمایه به مجموع داراییها نیز بیش از حد بالا باشد، عملاً منابع مالی صاحبان سهام در بانک بلوکه شده و بانک به منظور کسب سود و بازده مناسب برای سهامداران ناچار به افزایش نرخ اعطای تسهیلات خواهد شد. بانکها عموماً ترجیح می دهند برای به حد اکثر رساندن بازده سهامداران، منابع مالی مورد نیاز را از طریق سپرده گذاران تامین نمایند. در حالی که دستگاههای ناظر بر عملیات بانکها و سپرده گذاران ترجیح می دهند برای حفظ حقوق سپرده گذاران، سرمایه بانک در سطح مناسبی قرار داشته باشد.

در برخی کشورها استانداردهایی برای این نسبت وضع گردیده است که بانکها ملزم به رعایت آن می باشند. به عنوان مثال در کشور آمریکا حد اقل قابل قبول برای نسبت حقوق صاحبان سهام به مجموع داراییها معادل ۷ درصد می باشد. این نسبت را می توان با سایر بانکهای مشابه نیز مقایسه نمود.

نسبت کفایت سرمایه

نسبت کفایت سرمایه از نسبت جمع حقوق صاحبان سهام بر رقم داراییهای خطرپذیر محاسبه می شود. برای محاسبه داراییهای خطرپذیر، ضرایبی برای اقلام مختلف داراییها براساس میزان خطرپذیری در هر یک در نظر گرفته می شود. به عنوان مثال برای وجوه سپرده شده نزد بانک مرکزی، اسکناس و مسکوک و داراییهای نامشهود به لحاظ اینکه خطری متوجه آنها نیست، ضریب صفر در نظر گرفته می شود. معمولاً ضریب خطر برای اوراق قرضه دولتی ۱۰ درصد، سپرده های بین بانکی و نقود بیگانه ۲۰ درصد، مشارکتها و وام و اعتبار به بانکها ۵۰ درصد و برای داراییهای ثابت، تسهیلات اعطایی عقود اسلامی، وامها، اعتبارات اعطایی و سایر مطالبات و سایر داراییها ۱۰۰ درصد می باشد. همچنین برای اقلام خارج ترانزاکشن نیز ضرایبی در

نظر گرفته شده است که شامل ضریب ۵۰ درصد برای تعهد مشتریان بابت ضمانتنامه های صادره و ۱۰۰ درصد برای تعهد مشتریان بابت اعتبارات اسنادی گشایش شده است. نسبت فوق برای بانک نمونه معادل ۷/۱۴ درصد است که مطابق جدول شماره ۳ محاسبه گردیده است.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه نمائید .

برای نسبت کفایت سرمایه نیز در برخی از کشورها استانداردهایی وضع شده است که براساس آن این نسبت نباید کمتر از ۸ درصد باشد.

نسبت اهرمی

این نسبت از طریق تقسیم کردن جمع بدهیها بر جمع حقوق صاحبان سهام محاسبه می شود. این نسبت درصدی از بدهیها را که توسط حقوق صاحبان سهام پوشش داده می شود، تعیین می کند. این نسبت برای بانک نمونه به صورت زیر محاسبه می شود.

جمع بدهیها/جمع حقوق صاحبان سهام

۹۳۷،۱۱/۹۹۴،۴۰۰،۱۵/۱۲-۵۹۴

در بانک نمونه رقم بدهیها معادل دوازده برابر جمع حقوق صاحبان سهام است. بالا بودن این نسبت ریسک سپرده گذاری را افزایش می دهد و پایین بودن آن نیز بیانگر بلوکه شدن بخشی از منابع مالی سهامداران و یا عدم موفقیت بانک در جذب سپرده ها می باشد. بدهی است این نسبت نیز می تواند با نسبت مشابه در سایر بانکها و یا استانداردهای تعیین شده از سوی مقامات قانونی مقایسه شود.

ذخیره مطالبات مشکوک الوصول

بررسی و تجزیه و تحلیل رقم ذخیره مطالبات مشکوک الوصول نیز امری بسیار مهم است. ارزیابی کفایت ذخیره مطالبات مشکوک الوصول از طریق بررسی مجموع اعتبارات اعطایی و با در نظر گرفتن (به تصویر صفحه مراجعه شود) تجربیات گذشته و پیشبینی آینده صورت می پذیرد. اگر سوابق گذشته بانک نشان دهنده مبالغ عمده سوخت شده در مقابل مبالغ اندک ذخیره محاسبه شده است، کفایت ذخیره ممکن است مورد سوال قرار گیرد. در مقابل، احتساب ذخیره ما زاد در مقابل مطالبات سوخت شده جزئی نیز می تواند بیانگر محافظه کاری بیش از حد مدیریت در محاسبه ذخیره مطالبات مشکوک الوصول باشد. به منظور ارزیابی کفایت ذخیره مطالبات مشکوک الوصول می توان از مبانی زیر استفاده کرد.

یکی از این مبانی نسبت ذخیره مطالبات مشکوک الوصول بر مجموع اعتبارات اعطایی (شامل وامها، اعتبارات اعطایی و سایر مطالبات و تسهیلات اعطایی عقود اسلامی) است. این نسبت برای بانک نمونه معادل ۳/۲ درصد است که به صورت زیر محاسبه شده است.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه نمایید .

۱۰۰X مجموع ذخیره مطالبات مشکوک الوصول/تسهیلات اعطایی عقود اسلامی(ناخالص) وام و اعتبار اعطایی و سایر مطالبات(ناخالص)+)

۲۲/۳٪-۰۴۵،۱+۴۳۵،۰۸۲،۷۳+۱۰۲،۴۳+۷۷۵،۷۳/۲۸۵،۴۳-۷۷۵،۱۰۰X۲۸۵

مبنای دیگر، محاسبه نسبت ذخیره مطالبات مشکوک الوصول به مطالبات سوخت شده است که نشان می دهد رقم ذخیره مطالبات مشکوک الوصول چند بار مطالبات سوخت شده سال جاری را پوشش می دهد. به عنوان مثال اگر رقم مطالبات سوخت شده بانک نمونه در سال ۱۳۹۲ به مبلغ ۰۰۰،۳۹ میلیون ریال باشد، نسبت ذخیره مطالبات مشکوک الوصول به

مطالبات سوخت شده معادل عدد ۳ خواهد بود که به صورت زیر محاسبه می گردد:

جمع ذخیره مطالبات مشکوک الوصول/مطالبات سوخت شده سال

۳۹،۱۱۷/۰۰۰،۳-۰۶۰

این عدد بیانگر این است که مجموع ذخیره مطالبات مشکوک الوصول معادل سه برابر مطالبات سوخت شده سال بوده است.

کفایت نسبت ذخیره مطالبات مشکوک الوصول به مجموع اعتبارات اعطایی را می توان از طریق ضرب کردن نسبت مطالبات سوخت شده به تسهیلات اعطایی در تعداد دوره هایی که به طور متوسط برای وصول اعتبارات اعطایی لازم است، ارزیابی نمود. بنابراین ابتدا لازم است نسبت مطالبات سوخت شده به مجموع تسهیلات اعطایی را به دست آورد. این نسبت برای بانک نمونه معادل ۱/۰۶ درصد است که به صورت زیر محاسبه شده است:

۱۰۰X مطالبات سوخت شده/مجموع اعتبارات اعطایی

۳،۶۴۹،۳۹/۵۹۷،۰۶/۱٪-۱۰۰X۰۰۰

حال اگر فرض کنیم که متوسط دوره وصول اعتبارات اعطایی چهار سال باشد حاصل ضرب نسبت مطالبات سوخت شده در متوسط دوره وصول اعتبارات اعطایی به صورت زیر محاسبه می شود:

متوسط دوره وصول اعتبارات ۱۰۰X X مطالبات سوخت شده/مجموع اعتبارات اعطایی

این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان

مراجعه نمایید .

۲۴/۴٪-۴X۰۶/۱٪

با مقایسه این نسبت (۴/۲۴ درصد) با نسبت ذخیره مطالبات مشکوک الوصول بر اعتبارات اعطایی (۳/۲ درصد) می توان به این نتیجه رسید که ذخیره محاسبه شده برای جبران مطالباتی که سوخت خواهد شد، کافی نمی باشد.

همچنین گفتنی است با توجه به وجود روشهای گوناگون در محاسبه ذخیره مطالبات مشکوک الوصول و به موجب استانداردهای متداول حسابداری، ضروری است که روش بانک درباره نحو محاسبه ذخیره و همچنین حذف مطالبات سوخت شده از طریق یادداشتهای همراه صورتهای مالی افشا شود.

اموال و تجهیزات

اموال و تجهیزات معمولاً بخش کوچکی از داراییهای بانک را تشکیل می دهد. معمولاً حد مجاز رقم سرمایه گذاری در اموال و تجهیزات به صورت درصدی از سرمایه ثبت شده و یا جمع حقوق صاحبان سهام تعیین می شود. مثلاً در برخی از کشورها رقم سرمایه گذاری در اموال و تجهیزات نباید از ۵۰ درصد جمع حقوق صاحبان سهام تجاوز نماید. درصد اموال و تجهیزات بانک نمونه بر جمع حقوق صاحبان سهام معادل ۱۱۰ درصد می باشد که به صورت زیر محاسبه گردیده است:

۱۰۰X اموال و تجهیزات / جمع حقوق صاحبان سهام

۹۳۷،۰۱/۹۹۴،۰۳۱،۱۱۰٪-۱۰۰X۳۵۲

ترکیب سپردهها

سپردهها مهمترین اقلام تشکیل دهنده بخش بدهیها در ترازنامه بانکها می باشند. ترکیب سپردهها از اهمیت ویژه ای برخوردار است زیرا مستقیماً بر سودآوری بانک تاثیر می گذارد. در برخی موارد ممکن است درصد سپردههای دیداری (جاری) نسبت به کل سپردهها کاهش یافته و بر حجم سپردههای سرمایه گذاری کوتاه مدت و بلندمدت افزوده شود. نتیجه این روند کاملاً مشخص می باشد. به هر میزان که سپردههای سرمایه گذاری افزایش یابند هزینه تامین مالی بانک (هزینه سود پرداختی و جازیه قرض الحسنه) نیز افزایش خواهد یافت. البته بدیهی است این امر باعث می گردد تا منابع مالی بیشتری برای سرمایه گذاری در اختیار باشد. به دلیل نامشخص بودن میزان سپردههای دیداری، باید بخش چشمگیری از آن را به عنوان سپرده قانونی نزد بانک مرکزی تودیع نمود. از این رو بخش کمی از آن توسط بانک می تواند برای اعطای اعتبار استفاده شود در حالی که سپردههای

این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه نمایید .

سرمایه گذاری وضعیت مشخص و باثباتی داشته و می توان از آنها به میزان بیشتری در اعطای اعتبارات استفاده نمود.

سپرده ها را می توان به سه دسته مجانی، ارزان و گرانقیمت طبقه بندی کرد. سپرده های مجانی شامل حسابهای جاری و سایر سپرده های دیداری، سپرده های ارزاقیمت شامل سپرده سرمایه گذاری کوتاهمدت و مشابه و سپرده های گرانقیمت شامل سپرده های سرمایه گذاری بلندمدت و مشابه می باشند. بدیهی است ترکیب این سه گروه سپرده با اهمیت بوده و در سودآوری بانک نقش مهمی را ایفا می کند. نسبتهای مربوط به ترکیب سپرده برای بانک نمونه به شرح جدول شماره ۴ محاسبه شده است.

رشد سپرده ها

سپرده ها منبع اصلی تامین مالی بانکها به منظور اعطای اعتبار است. از این رو حسابداران باید تغییرات ماهانه، سالانه و منحنی رشد هر یک از انواع سپرده ها و همچنین مجموع سپرده ها را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند. فرمول محاسبه رشد سپرده ها به صورت زیر است:

$$X \times 100 = \text{مبلغ سپرده در ابتدای دوره} - \text{مبلغ سپرده در پایان دوره} / \text{مبلغ سپرده در ابتدای دوره}$$

در بانک نمونه نرخ رشد سپرده ها و همچنین هر یک از انواع سپرده با استفاده از فرمول بالا و به شرح زیر محاسبه شده است.

الف) نرخ رشد سپرده های مجانی

$$100 \times 146 - 980,509,830\% / 1,509,011,466,973,01$$

ب) نرخ رشد سپرده های ارزاقیمت

$$100 \times 336 - 738,599,97\% / 1,599,011,336,725,01$$

ج) نرخ رشد سپرده های گرانقیمت

$$100 \times 582 - 644,390,09/21\% / 2,390,011,582,915,02$$

د) نرخ رشد مجموع سپرده ها

این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه نمایید .

۵،۴۹۹،۶/۰۶۴،۶۱۵،۵-۳۶۲،۴۹۹،۳/۲۰٪-۱۰۰X۰۶۴

در تجزیه و تحلیل رشد سپرده‌ها باید به نرخ تورم نیز توجه کرد. بدهی است حد اقل رشد سپرده‌ها باید بیش از نرخ تورم جامعه باشد. در صورتی که نرخ رشد سپرده‌ها کمتر از نرخ تورم باشد، عملاً حجم سپرده‌ها با توجه به ارزش واقعی واحد پول کاهش یافته است.

سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار و قرضه

تاریخ سررسید این نوع سرمایه‌گذاریها نشاندهنده قابلیت تبدیل آنها به وجه نقد است. به عنوان مثال آن دسته از سرمایه‌گذاریها که تاریخ سررسید آنها یکسال و یا کمتر است قابلیت تبدیل سریع به وجه نقد را داشته در حالی که آن بخش از این اوراق که تاریخ سررسید آنها ۱۰ سال می‌باشد، از قابلیت تبدیل کمتری به وجه نقد برخوردارند. سررسید این گونه سرمایه‌گذاریها همچنین شاخصی برای تعیین ریسک بازار آنهاست. به عنوان مثال یک تغییر جزئی در نرخ سود اعتبارات اعطایی ممکن است باعث نوسان شدیدی در سرمایه‌گذاریهایی که سررسید آن ۲۰ سال دیگر استن نسبت به یک سرمایه‌گذاری که سررسید آن ۲ سال دیگر است، گردد. پس در صورتی که میانگین سررسید سرمایه‌گذاری در اوراق بالاتری نسبت به سرمایه‌گذاریهای کوتاه‌مدت وجود خواهد داشت.

به همین دلیل اگر براساس یک برنامه‌ریزی صحیح منابع لازم برای سرمایه‌گذاری در اوراق قرضه و بهادار از محل بدهیهایی که سررسید آنها با اوراق مزبور یکی است تامین شود، ریسک بازار (به تصویر صفحه مراجعه شود) سرمایه‌گذاریها به‌طور عمده کاهش خواهد یافت. با این حال تغییرات غیر قابل پیشبینی در شرایط بدهیها و یا نیاز به وجه نقد ممکن است باعث شود که بانک اوراق قرضه خریداری شده از محل بدهیها را قبل از سررسید و با ریسکی که سود یا زیان ناشی از آن پیشبینی نشده است، به فروش برساند.

قابل ذکر است که با توجه به اجرای قانون عملیات بانکی بدون ربا در سیستم بانکی ایران، سهم هر بانک برای خرید اوراق قرضه دولتی راساً توسط بانک مرکزی تعیین و به بانکها ابلاغ می‌شود و مدیریت بانک اختیاری در این مورد ندارد.

درصد داراییهای سودآور

یکی از عوامل اصلی در سودآوری بانکها، درصد داراییهایی است که برای بانک درآمد ایجاد می‌کند. اگرچه اسکناس و مسکوکات، موجودی نزد بانکهای دیگر، اموال و تجهیزات و برخی داراییهای دیگر برای انجام

این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه نمایید .

عملیات روزمره بانک ضروری می باشد، لیکن به طور مستقیم در تولید درآمد نقشی ندارند. به طور کلی در بانکهایی که به صورت یکنواخت حجم بالایی از

سود را کسب می کنند، داراییهای سودآور آنها معادل ۹۵ درصد مجموع داراییهای آنها می باشد. در بانکهایی که سودآوری آنها پایینتر از حد متعارف است، معمولاً داراییهای سودآور آنها کمتر از ۹۰ درصد مجموع داراییهاست. البته باید در نظر داشت که هزینه پرسنلی، استهلاک، هزینه های اداری و درآمد کارمزد خدمات (به تصویر صفحه مراجعه شود) (بانکی نیز بر سودآوری بانکها تاثیر بسزایی دارد. داراییهای سودآور عبارتند از اوراق قرضه، مشارکتها، تسهیلات اعطایی عقود اسلامی، وام و اعتبارات اعطایی و سایر مطالبات و وام و اعتبار اعطایی به بانکها. درصد داراییهای سودآور در بانک نمونه معادل ۳۹ درصد است که در جدول شماره ۵ محاسبه گردیده است.

توجه صرف یک تحلیلگر به نسبت دارایی سودآور به مجموع داراییها ممکن است به این نتیجه گیری بینجامد که مشکلات جدی در سودآوری بانک وجود دارد. حتی اگر این نتیجه گیری صحیح باشد. نیاز خواهد بود که عوامل دیگری که آثار پایین بودن نسبت داراییهای سودآور به مجموع داراییها را جبران می نماید. در نظر گرفته شود. به عنوان مثال ممکن است در یک بانک، درآمد کارمزد حاصل از ارائه خدمات بانکی نظیر صدور ضمانتنامه، گشایش اعتبارات اسنادی و... رقم چشمگیری را تشکیل دهد به طوری که نتایج حاصل از نسبت پایین داراییهای سودآور به مجموع داراییها را پوشش دهد.

تجزیه و تحلیل صورت حساب سود و زیان

امروزه تاکید بسیاری بر صورت حساب سود و زیان بانکها وجود دارد، زیرا بانکداران و مقامات قانونی به عنوان اولین محک برای ارزیابی سرمایه مورد نیاز بانکها، بر سودآوری آن توجه می کنند. صورت حساب سود و زیان بانک نمونه که بر اساس سرفصلهای مندرج در صورت حساب سود و زیان بانکهای ایران تهیه شده، در جدول شماره ۶ ارائه گردیده است.

بازده میانگین داراییهای سودآور

یکی از نسبتهای مهم در تجزیه و تحلیل صورت حساب سود و زیان بانکها، نسبت بازده میانگین داراییهای سودآور است. این نسبت از طریق تقسیم کردن درآمد عملیاتی (به استثنای سود سپرده قانونی) بر میانگین داراییهای سودآور محاسبه می شود. میانگین داراییهای سودآور در بانک نمونه بر اساس مانده ابتدا و پایان دوره این داراییها

این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه نمایید .

به دست آمده است. البته میانگین داراییهای سودآور را می توان براساس اطلاعات روزانه یا ماهانه این حسابها کرد که در این صورت بر دقت این نسبت می افزاید.

این نسبت در بانک نمونه معادل ۹/۹ درصد است که نحوه محاسبه آن در جدول شماره ۷ ارائه شده است.

این نرخ همچنین اطلاعاتی را در مورد ریسک اعتبارات اعطایی از سوی بانک ارائه می کند. هرگاه این بازده نسبت به میانگین بازار و یا نسبت به سایر بانکهای مشابه افزایش یابد، این امکان وجود دارد که بانک ریسک بیشتری را برای اعطای اعتبارات پذیرفته باشد. تجزیه و تحلیل این نسبت همچنین اطلاعاتی در مورد واکنش بانک در مدیریت ترکیب داراییهای سودآور خود در مقابل تغییر در نرخ سود بازار ارائه خواهد نمود. این امر از طریق مقایسه نرخ بازده داراییهای سودآور با تغییرات در نرخ سود تضمین شده بازار امکانپذیر خواهد بود.

نرخ سود پرداخت شده به سپردهها

نرخ سود پرداخت شده به سپردهها نقطه مقابل بازده میانگین داراییهای سودآور می باشد. نسبت هزینه سود تضمین شده (هزینه عملیاتی) به متوسط سپردهها، میانگین نرخ هزینه تامین منابع مالی به کار گرفته شده توسط بانک را محاسبه می کند. این نسبت از طریق تقسیم کردن هزینههای عملیاتی بر میانگین سپردهها محاسبه می شود. این نسبت در بانک نمونه معادل ۵/۰۸ درصد است که به شرح مندرج در جدول شماره ۸ محاسبه شده است.

تجزیه و تحلیل حاشیه سود

حاشیه سود تفاوت مطلق بین بازده میانگین داراییهای سودآور (متوسط نرخ درآمد سود کسب شده) و نرخ سود پرداخت شده به سپردهها (متوسط نرخ هزینه سود) می باشد. این تجزیه و تحلیل برای تعیین آثار تغییر در نرخ اعطای اعتبارات و یا جذب سپردهها بر سودآوری بانک استفاده می شود. این تجزیه و تحلیل به دو صورت می تواند انجام شود:

الف) از طریق تفاضل بازده میانگین داراییهای سودآور و نرخ سود پرداخت شده (به تصویر صفحه مراجعه شود) به سپردهها

-نرخ سود پرداخت شده به سپردهها-بازده میانگین داراییهای سودآور

۸۲/۴٪-۰۸/۵٪-۹/۹٪

این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه نمائید .

ب) از طریق تقسیم کردن تفاضل درآمدها و هزینه‌های عملیاتی بر متوسط داراییهای سودآور

$100X$ هزینه‌های عملیاتی - درآمدهای عملیاتی / متوسط داراییهای سودآور

$4,492,434 / 835,464,307 - 0.8 / 2\% - 100X561$

نسبت سود خالص به میانگین داراییهای سودآور

نسبت سود خالص به میانگین داراییهای سودآور مبنایی برای ارزیابی توانایی مدیریت در کسب سود خالص می باشد. این نسبت به طور گسترده‌ای برای ارزیابی عملکرد مدیریت بانک استفاده می شود. وجود نسبت بالا در مقایسه با دیگر بانکها و همچنین ثبات و افزایش مداوم این نسبت بیانگر توانایی بانک در افزایش رقم حقوق صاحبان سهام خود از طریق سود انباشته است. افزایش یا کاهش

سریع این نسبت به تنهایی و یا در مقایسه با سایر بانکها می تواند نگران کننده باشد. از طرف دیگر وجود یک نسبت پایین و در عین حال باثبات ممکن است بیانگر این باشد که بانک با نرخ کمی کمتر از نرخ بازار اقدام به اعطای اعتبار نموده و یا با نرخ بیش از نرخ بازار به سپرده‌های خود سود پرداخت کرده است. این وضعیت همچنین ممکن است ناشی از تراکم نیروی انسانی و یا حجم بالای مطالبات لاوصول در بانک باشد. از سوی دیگر وجود یک نسبت بالا و همچنین باثبات ممکن است بیانگر این باشد که بانک بیش از نرخ بازار از اعتبارات اعطایی سود به دست می آورد و یا کمتر از نرخ بازار به سپرده‌ها سود می پردازد. این وضعیت همچنین ممکن است ناشی از کم بودن پرسنل بانک و در نتیجه کاهش هزینه‌های پرسنلی بانک و یا عملکرد مثبت بانک در سیاستهای اعطای اعتبار و در نتیجه رقم اندک مطالبات لاوصول باشد. این نسبت برای بانک نمونه به صورت زیر محاسبه می شود:

$100X$ سود خالص / میانگین داراییهای سودآور

$4,492,434 / 835,464,307 - 1.02\% - 100X25$

این نسبت برای بانک نمونه بسیار ناچیز است و بیانگر وجود مشکلات و نقاط ضعف در عملکرد بانک می باشد.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه نمایید .

نسبت سود خالص به میانگین حقوق صاحبان سهام

این نسبت نیز مبنای دیگری برای ارزیابی توانایی مدیریت بانک در کسب سود خالص است. این نسبت در بانک نمونه به صورت زیر محاسبه شده است:

۱۰۰X سود خالص / میانگین حقوق صاحبان سهام

۹۵۰،۰۱۳۱۳،۱/۰٪ - ۱۰۰X ۰۲۵

بالا بودن این نسبت نیز چه به صورت مطلق و چه در مقایسه با سایر بانکها بیانگر کارایی بالای عملیات و پایین بودن نسبت سرمایه دارایی است.

هزینه های پرسنلی

معمولا هزینه های حقوق، دستمزد و بزرگترین رقم هزینه بانکها را تشکیل می دهد. مقایسه رقم هزینه های پرسنلی از طریق تقسیم آن بر میانگین سپرده ها، شاخصی را برای ارزیابی کارایی پرسنل به طور مطلق و در مقایسه با سایر بانکها فراهم می آورد. لازم است به این نکته توجه شود بانکهایی که دارای شعب بیشتری می باشند، هزینه های پرسنلی بالاتری را خواهند داشت. نسبت هزینه های پرسنلی بر میانگین سپرده ها به میلیون ریال در بانک نمونه به صورت زیر محاسبه می شود:

هزینه های پرسنلی / میانگین سپرده ها به میلیون ریال

۷۵/۰۵/۶،۱۲ - ۴۸۴،۴۷۷

این نسبت بیانگر این است که برای جذب هر یک میلیون ریال سپرده، معادل ۴۷۷،۱۲ ریال هزینه پرسنلی پرداخت شده است.

نسبت دوم نشان دهنده کارایی پرسنل در جذب سپرده ها است. این نسبت از تقسیم میانگین سپرده های بانک بر معادل تعداد پرسنل تمام وقت (که از طریق تبدیل پرسنل نیمه وقت به معادل تمام وقت محاسبه می شود) به دست می آید. به فرض آنکه پرسنل تمام وقت بانک نمونه معادل ۶۰۰۰ نفر باشند، نسبت کارایی عملیاتی پرسنل به صورت زیر محاسبه می شود.

مبلغ سپرده ها / تعداد پرسنل تمام وقت

این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه نمایید .

۶۶/۰۰۰۰۰۵۷۰۱-۲۱۳۰۰۹

بر این اساس می توان گفت که سرانه جذب سپرده به ازای هر کارمند ۰۰۹،۱ میلیون ریال بوده است. بدیهی است در سالهای اخیر با توجه به پیشرفت اتوماسیون و کاهش نیروی انسانی، کارایی پرسنل در مقایسه با گذشته افزایش یافته است.

سود(زیان) غیر عملیاتی غیر مستمر

برخی از بانکها مبالغ معتناهی از سود (زیان) غیر عملیاتی از طریق فعالیتهای غیر مستمر همچون فروش اموال و تجهیزات، وثائق تملیک شده و... به دست می آورند. بدیهی است تحلیلگران مالی باید قبل از انجام هرگونه بررسی، آثار ناشی از این گونه رویدادها بر سود خالص سال را در نظر بگیرند. به عنوان مثال در صورت حساب سود و زیان بانک نمونه مبلغ ۲۷۱،۲۸ میلیون ریال از درآمدها ناشی از فروش اموال بوده و فاقد ویژگی استمرار می باشد.

تجزیه و تحلیلهای نرخ و حجم

یکی از مباحث مهم در تجزیه و تحلیل صورت حساب سود و زیان بانکها، تجزیه و تحلیل نرخ و حجم است. این تجزیه و تحلیل برای تعیین این که افزایش در اقلام مشخص درآمد یا هزینه تا چه حد مربوط به تغییر در نرخ و تا چه میزان مربوط به تغییر در حجم حساب مورد نظر در طی یک دوره معین است، استفاده می شود. لازم به ذکر است که برای محاسبه تغییرات نرخ و حجم، علاوه بر اطلاعات صورت حساب سود و زیان به اطلاعات ترازنامه نیز نیاز می باشد.

تجزیه و تحلیل نرخ و حجم حسابدار را قادر می سازد تا علاوه بر تعیین میزان کاهش یا افزایش در حسابهای هزینه و درآمد مشخص نماید که چه میزان از آن ناشی از تغییر در میانگین حجم است. نخستین مرحله در تجزیه و تحلیل نرخ و حجم، تعیین میانگین مانده های هر یک از حسابهای ترازنامه است که در ایجاد درآمد یا هزینه تاثیر دارند. این کار از طریق محاسبه میانگین مانده ابتدا و پایان دوره انجام می شود. البته گفتنی است که ایده آل ترین

روش محاسبه میانگین، بر مبنای مانده های روزانه این حسابها می باشد. در مرحله دوم باید نرخ میانگین درآمد یا هزینه هر یک از داراییها و یا بدهیها محاسبه شود که برای این کار درآمد یا هزینه هر یک از این اقلام بر میانگین مانده آن حساب تقسیم می گردد:

این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه نمایید .

درآمد یا هزینه / میانگین مانده اعتبارات اعطایی یا سپرده های دریافتی - نرخ میانگین

در تجزیه و تحلیل نرخ و حجم از دو رابطه کلیدی زیر استفاده می شود:

تغییر ناشی از افزایش (کاهش) در حجم - میانگین نرخ دوره قبل X افزایش (کاهش) در میانگین مانده تغییرات ناشی از افزایش (کاهش) در نرخ -

میانگین مانده دوره جاری X افزایش (کاهش) در میانگین نرخ

در تجزیه و تحلیل نرخ و حجم باید توجه داشت که به لحاظ گرد کردن اعداد اعشاری ممکن است حاصل جمع رقم تغییر در نرخ با رقم تغییر در حجم، با رقم واقعی تغییر در رقم درآمد یا هزینه اختلاف داشته باشد. برای اجتناب از این امر کافی است یکی از دو رقم تغییر در نرخ و یا تغییر در حجم محاسبه شده و سپس با کسر کردن آن از کل تغییر در درآمد یا هزینه، تغییر ناشی از عامل دیگر به دست آید. محاسبه تجزیه و تحلیل نرخ و حجم در بانک نمونه به شرح جدول شماره ۹ می باشد.

تجزیه و تحلیل صورت سود (زیان) انباشته

صورت سود (زیان) انباشته به طور خلاصه بیانگر کلیه اقلامی است که در طی سال بر سود (زیان) انباشته تاثیر داشته اند. در تجزیه و تحلیل این صورت مالی، نسبت سود تقسیم شده بر سود خالص بسیار حائز اهمیت است.

نسبت سود تقسیم شده بر سود خالص -

سود تقسیم شده در طی دوره / سود خالص دوره

بدیهی است آن بخش از رقم سود انباشته که به حساب اندوخته منظور (به تصویر صفحه مراجعه شود) گردیده، تقسیم ناپذیر است. با توجه به اینکه بانکها در کشور ما ملی می باشند، عملاً مفهوم سود تقسیم شده در این بانکها محلی از اعراب ندارد زیرا بانکها در جهت هدفهای برنامه توسعه اقتصادی گام برداشته و نرخ هزینه پرداختی به سپرده ها و همچنین حجم اعتبارات اعطایی و نرخ سود حاصل از اعتبارات اعطایی به طور دستوری به بانکها ابلاغ می گردد. این امر موجب می گردد که بانکها در انجام عملیات خود فاقد انعطاف پذیری لازم باشند. این امر در برخی از موارد نیز ممکن است موجب تحمیل زیان بر بانکها گردد. همان طور که در صورت سود (زیان) انباشته بانک نمونه که در جدول شماره ۱۰ آمده است مشاهده می گردد، به رغم تحقق سود خالص به مبلغ ۰۲۵،۱ میلیون ریال هیچگونه سود سهامی تقسیم نگردیده است.

**این فایل فقط برای مشاهده می باشد برای خرید پروژه با قیمت سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان
مراجعه نمائید .**